

Prosulfocarb-handlingsplan 2016

Tiltag til forebyggelse af afdrift og fordampning af prosulfocarb og efterfølgende afsætning på æbler eller andre afgrøder, hvori prosulfocarb ikke er godkendt.

Indledning

I de senere år er der gjort et antal fund af aktivstoffet prosulfocarb på f.eks. frugt og grønsager. Dette er et problem både for økologiske og konventionelle producenter, idet rester af prosulfocarb ikke må kunne detekteres i økologiske afgrøder eller i afgrøder, hvor prosulfocarb ikke er godkendt.

I 2014-15 er der udarbejdet og gennemført to omfattende handlingsplaner af SEGES og Syngenta Nordics A/S. Handlingsplanerne har været støttet af Globachem. Initiativerne blev gennemført for at sikre, at danske landmænd, der bruger prosulfocarb til ukrudtsbekæmpelse i vintersæd, ikke forårsager restkoncentrationsproblemer for producenter af økologiske og konventionelle produkter (især æbler, men også anden frugt og grønt).

Tidligere planers gennemførelse

De planlagte aktioner i handlingsplanerne 2014 og 2015 er gennemført som aftalt, og alle de gennemførte tiltag vil ikke blive opremset her. Dog måtte i efteråret 2015 et planlagt kursus for maskinhandlere aflyses pga. for få tilmeldte.

SEGES og Syngenta vurderer, at begge de gennemførte handlingsplaner har været succeser. Danske landmænd har generelt forstået problemstillingen og har været dygtige til at anvende prosulfocarb-produkter på den rigtige måde i efterårene 2014 og 2015.

Via indlæg ved møder landet over har Syngenta og SEGES haft det klare indtryk, at problemstillingen tages meget alvorligt blandt alle relevante aktører, og at planteavlskonsulenter og landmænd har fokus på de mulige tiltag.

Således er fundfrekvenserne for prosulfocarb reduceret kraftigt, og antallet af positive fund har i 2014 og 2015 været meget lave i lyset af, at der er lavet flere analyser for prosulfocarb i frugt og grønt end nogensinde før.

Fra sæsonen 2015-16 har SEGES og Syngenta kendskab til følgende dokumenterede fund:

- 1 fund i økologiske pærer i en plantage på Lolland
- 1 fund i økologisk persille fra Fyn
- 2 fund i konventionelt producerede æbler hos to forskellige avlere på Fyn

Syngenta og SEGES har i samarbejde med lokale rådgivningscentre efterforsket mulige årsager til de to førstnævnte fund, hvorimod de to sidstnævnte producenter ikke har været interesserede i at medvirke til yderligere undersøgelser. Det kan fra opfølgningen af de to fund konstateres, at der i lokalområderne omkring plantagerne ikke har været fuld implementering af de anbefalede sprøjtedyser.

Det er desværre ikke lykkedes SEGES og Syngenta at skaffe oplysninger om, hvor mange analyser der er lavet i de seneste par år i regi af Fødevarestyrelsen, producenters egenkontroller

og aftagernes (eksempelvis supermarkedskæders) kontroller. Derfor kan der ikke gives en 100% retvisende angivelse af fundprocenter over årene. Men som nævnt er det vores opfattelse, at der i 2014-15 og 2015-16 er lavet langt flere analyser for prosulfocarb end tidligere år, og at der i det lys er tale om en meget lav frekvens af fund.

Enhver restkoncentration af prosulfocarb i afgrøder, hvor produktet ikke er godkendt, er naturligvis uønsket, og handlingsplanerne er først 100% succesfulde, hvis fund helt undgås. Miljøstyrelsen har tilkendegivet, at man ikke betragter de nævnte fund af prosulfocarb som miljø- eller sundhedsmæssigt problematiske. Derfor er denne handlingsplan frivillig. For frivillige handlingsplaner er det desværre meget vanskeligt at garantere 100% opbakning og adfærdsændring fra landmændenes side, og da der i Danmark ikke er lovmæssige krav om anvendelse af særlige tiltag ved sprøjtning med prosulfocarb, vil der være behov for en fortsat frivillig indsats og fokus på problematikken i 2016.

For at sikre, at succesen og opmærksomheden fra landmændenes side fastholdes, er der mellem Syngenta og SEGES aftalt en række konkrete tiltag som opfølgning i 2016. Tiltagene er beskrevet nedenfor.

Overordnet fokus for handlingsplanen i 2016

På baggrund af vurdering af de hidtidige fund af prosulfocarb i Danmark og udlandet er SEGES og Syngenta enige om følgende:

- Kontaminering af frugt og grønt med prosulfocarb sker altovervejende via afdrift, altså ved at dråber under og efter sprøjtning direkte driver fra den sprøjtede vintersædsmark til arealet med frugt og grønt. Som følge heraf vil fokus for aktiviteterne i 2016 fortsat være afdrift.
- Afsætning af prosulfocarb via fordampning fra jord og planter og efterfølgende afsætning med regn er også en mulig kontamineringsvej, men baseret på målinger fra AU's overvågning af deposition via nedbør i Danmark er det ikke sandsynligt, at dette kan lede til kontaminering af frugt over detektionsgrænsen.
- Det kan dog ikke udelukkes, at der lokalt mellem sprøjtede vintersædsmarker og plantager kan ske en større deposition via nedbørshændelser, men der mangler data herfor. Derfor er SEGES og Syngenta enige om at anbefale en større nabodialog mellem landmænd og producenter af frugt og grønt, således at sprøjtninger med prosulfocarb så vidt muligt udføres efter, at frugt og grønsager er høstet, og/eller at der holdes en god afstand mellem arealer der sprøjtes med prosulfocarb og plantagerne. Et middel til at fremme nabodialogen vil være en kortlægning af de arealer, som der skal vises særlige hensyn over for.
- I sommeren 2016 er der indført nye regler for anvendelse af afdriftsreducerende sprøjteteknik i Danmark. Disse regler betyder, at landmænd har en tilskyndelse til med hensigtsmæssig sprøjteteknik at behandle en større del af markfladen optimalt, samtidig med at afdrift til vandmiljøet og til følsom natur forebygges. Det er SEGES og Syngentas håb, at disse regler vil betyde, at alle landmænd vil få større interesse for sprøjteteknik og finde det interessant at montere afdriftsreducerende dyser på deres sprøjter. Disse dyser er de samme, som anbefales anvendt ved sprøjtninger med prosulfocarb.

Syngenta, Globachem og SEGES er enige om ved enhver lejlighed i 2016 at forfølge ovennævnte hovedtiltag, altså *korrekt dysevalg/sprøjteteknik*, valg af *sprøjtetidspunkt* på dagen og *nabohensyn/dialog*.

Allerede gennemførte tiltag i 2016

En række tiltag i denne nye handlingsplan er allerede gennemført i løbet af vinteren/foråret 2016:

- SEGES har afholdt træning omkring sprøjteteknik og korrekt dysevalg for Maskinstationsforeningen (december 2015).
- Sprøjtning med prosulfocarb er blevet dækket på SEGES' vintermøder (Seminarer om Planteværn) for planteavlskonsulenterne i januar 2016.
- Direktør Ivar Ravns og landmand Torben Hansens indlæg i plenum på Plantekongres 2016 i Herning fokuserede på prosulfocarb-problematikken. Emnet blev ligeledes dækket under specifikke sessioner på plantekongressen, januar 2016.
- Sprøjteteknik ved udsprøjtning af prosulfocarb er blevet omtalt på alle møder med rådgivere og landmænd, hvor Syngenta har deltaget i vinteren og foråret 2015-16.
- SEGES har orienteret om korrekt sprøjteteknik og andre afdriftsreducerende tiltag på en række møder med landmænd og rådgivere i foråret/sommeren 2016.
- SEGES har afholdt møde med lokale planteavlsformænd i landboforeningerne (landmænd) og beskrevet de faglige problemstillinger. Der var på dette møde stor opbakning til indsatsen.
- SEGES har holdt møde med chefkonsulenter fra landets rådgivningscentre, hvor der blev sat ekstra fokus på sprøjteteknik. Der var stor forståelse for problematikken, men det er en udfordring at gøre indsatsen massiv nok i efterårssæsonen, hvor landmændene har meget travlt.
- SEGES har opfordret lokale rådgivningscentre til at give indspil/ønsker til, hvordan SEGES bedst støtter op om lokale tiltag til at informere om problematikken.
- SEGES har på webinar om sprøjteteknik i maj 2016 givet de vigtigste budskaber vedr. korrekt anvendelse af prosulfocarb.

Kommende tiltag 2016

Der planlægges endvidere en række tiltag fremadrettet. En målrettet fokus på kommunikation fra SEGES, Syngenta og Globachem skal sikre, at kampagnens budskaber let forstås af alle avlere. I skrivende stund planlægges følgende tiltag, men flere kan komme til i løbet af sensommeren/efteråret:

- Syngenta vil informere om korrekt sprøjteteknik og de nyeste resultater for afdrift fra forskellige dysetyper "Konsulenttræf", der bliver afholdt i Fredericia Messecenter med deltagelse af over 200 planteavls- og grovarekonsulenter i august 2016.
- SEGES vil omtale problematikken i Plantenyt om ukrudtsbekæmpelse i vintersæd, som bliver lagt på LandbrugsInfo i august 2016.
- SEGES vil udbygge omtalen af prosulfocarb-problematikken i det nye lærebogsmateriale til brug ved opfølgingskurser vedr. sprøjtecertifikat. Dette materiale udarbejdes i august 2016.
- SEGES vil give en indgående gennemgang af emnet ved optaktsmøder til efterårssæsonen, som planlægges afholdt lokalt på et antal rådgivningscentre i august 2016.
- SEGES vil revidere de 3 inspirationsark og lægge dem ud på IPM-hjemmesiden www.dansk-ipm.dk. Inspirationsarkene er:

- [Pas på afdrift af jordmidler, særligt prosulfocarb-midler](#)
- [Minimér afdriften](#)
- [Vælg de rigtige sprøjtedyser](#)

Der var i 2015 stor interesse fra distributører/grovarefirmaer for at trykke disse inspirationsark og uddele dem til kunder i forbindelse med levering af plantebeskyttelsesmidler i efteråret 2015. Dette søges gentaget i 2016.

- SEGES vil aktivt markedsføre de to instruktionsvideoer om god sprøjteteknik, herunder valg af optimale dyser til alm. hydrauliske marksprøjtter, og med omtale af optimalt sprøjtetidspunkt (september 2016).
- SEGES vil fortsat markedsføre instruktionsvideoen om justering af Danfoil-sprøjtter (luftsprøjtter, der er almindelige på store brug og maskinstationer), med henblik på at forebygge afdrift (september 2016).
- Syngenta udfører test af forskellige 70-90% afdriftreducerende dyser med forskellige vandmængder. Afprøvningen laves med henblik på at dokumentere, at grove dyser og højere vandmængder er lige så godt som – eller bedre end – almindeligt anvendte dyser og vandmængder.
- SEGES vil sammen med Miljøstyrelsen sætte fokus på emnet over for lokale synssteder (ca. 90 stk.) for sprøjteudstyr, så landmænd i forbindelse med syn kan få vejledning i korrekt dysevalg.
- SEGES skriver artikler til landbrugspressen, herunder Landbrugsavisen, Effektivt Landbrug og Månedsmagasinet Mark. Det tilstræbes at landmændene modtager denne information rettidigt i forhold til efterårets sprøjtninger (september-oktober 2016).
- SEGES vil afholde et webinar målrettet på prosulfocarb-problematikken. Webinaret vil være åbent for alle og efterfølgende tilgængeligt for alle interesserede via LandbrugsInfo (september 2016).
- Syngenta og Globachem vil bede distributørerne være med til at give disse budskaber videre til landmændene, når de køber prosulfocarb (september-oktober 2016).
- Syngenta vil opdatere faktaarket "Optimeret sprøjteteknik" med de vigtigste budskaber til distribution på markdage og andre arrangementer, hvor landmænd, konsulenter og distributører deltager forud for sprøjtesæsonen 2016 (august-september 2016).
- Syngenta og SEGES vil endnu en gang kontakte Dansk Maskinhandlerforening med henblik på at træne dem i bedre forståelse af dysevalg, så de kan hjælpe landmanden med bedre rådgivning. Dansk Maskinhandlerforening skal være med til at udbrede problemstillingen samt videregive budskabet til medlemmerne. Syngenta og SEGES vil arbejde sammen med henblik på træningen.
- SEGES planlægger opfølgende kursus for maskinstationsejere og -ansatte. Det er oplagt, at problematikkerne vedr. afdrift bliver et vigtigt emne.
- SEGES vil fortsætte undersøgelsen af, om der kan informeres aktivt, når vejrudsigten melder om "uegnet vejr til sprøjtning med jordmidler". Dette kan evt. ske via lokale SMS-varslings-tjenester.
- SEGES vil søge at udarbejde et GIS-kort med alle avlere af frugt og grøntsager. Formålet er, at kortet kan bruges til øget nabodialog omkring ukrudtsprøjtning og høst af frugt og grønt. Planteavlskonsulenter er ambasadører for vidensdeling blandt naboer til avlere af frugt og grøntsager (august-september 2016).
- Syngenta vil sikre, at der flere steder i landet arrangeres demodage omkring sprøjteteknik, som vil være et forum, hvor sprøjteteknik vises i praksis (Forsøgsstationen Ytteborg m.fl.)

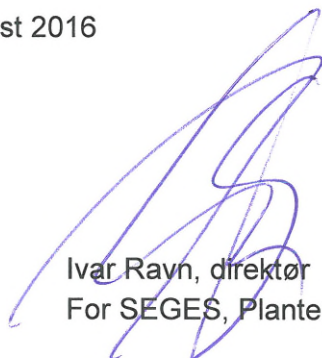
- SEGES vil, når de nye materialer er produceret, lave en samlet og lettilgængelig oversigt over relevante kampagnematerialer, med henblik på at lette brugen af dokumenterne i den lokale rådgivning og af andre aktører. Der laves endvidere en "manual" for et rådgivningsbesøg, hvor der sættes fokus på korrekt sprøjteteknik og nabodialog (august-september 2016).
- SEGES vil fortsat opfordre til "Nabodialog" mellem landmænd og nærtliggende producenter at frugt og grønt med henblik på at opnå en fælles lokal forståelse af udfordringerne og gensidig orientering om sprøjte- og plukketidspunkter mv.
- SEGES vil sende handlingsplanen til Miljøstyrelsen til orientering.
- SEGES vil informere om handlingsplanen til Landbrug & Fødevarer.
- SEGES vil udsende denne handlingsplan til alle aktører, som deltog i et møde i Sorø i december 2013, og til andre interessenter, der har vist interesse for emnet med henblik på at drøfte tiltag til forebyggelse af fremtidige fund.
- SEGES vil informere om handlingsplanen på et kommende møde i Miljøstyrelsens dialogforum, hvor der også deltager repræsentanter fra Dansk Planteværn, grønne organisationer m.fl. (september-oktober 2016)
- SEGES vil informere om handlingsplanen på et kommende bestyrelsesmøde i Landbrug & Fødevarers Økologisektion (september-oktober 2016)

Som nævnt ovenfor bakker Globachem, der ligesom Syngenta er en væsentlig aktør på det danske marked for prosulfocarb, op om kampagnen.

København og Skejby, august 2016

Matthew Pickard, direktør
For Syngenta Nordics A/S

Ivar Ravn, direktør
For SEGES, Planter & Miljø

Koen Quaghebeur, direktør
For Globachem NV